

Валентина ВЛАСОВА

Ph.D, доцент, доцент кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування
Національний транспортний університет
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7480-101X>
vp067vlasova@gmail.com

Денис МЕЛЬНИК

магістр
Національний транспортний університет

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ФАКТОРИ У ФОРМУВАННІ ЕФЕКТИВНОЇ ГЛОБАЛЬНОЇ БІЗНЕС-СТРАТЕГІЇ

Valentyna VLASOVA

Ph.D, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Management and Public
Administration
National Transport University
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7480-101X>
vp067vlasova@gmail.com

Denys MELNYK

Master
National Transport University

SOCIO-CULTURAL FACTORS IN THE FORMATION OF AN EFFECTIVE GLOBAL BUSINESS STRATEGY

У сучасних умовах глобалізації ефективне функціонування міжнародних компаній значною мірою залежить від здатності враховувати соціокультурні особливості різних регіонів. Соціокультурні фактори включають традиції, звички, цінності, релігійні та етнічні особливості населення, а також локальні норми поведінки споживачів.

Наукові дослідження [1,2,3] підтверджують, що соціокультурні фактори є невід'ємною частиною формування ефективної глобальної бізнес-стратегії.

Ігнорування цих аспектів може призводити до зниження ефективності діяльності компанії та негативного сприйняття її бренду. Водночас інтеграція соціокультурних чинників у діяльність компанії дозволяє підвищити її конкурентоспроможність та сформувати довіру споживачів.

Прикладом є шведська компанія ІКЕА, яка демонструє, як соціокультурні чинники інтегруються у міжнародну бізнес-стратегію, адаптуючи продукти, комунікації та сервіси до традицій, цінностей і потреб споживачів у різних країнах [4].

У практичній діяльності це проявляється у розробці меблів та інтер'єрних рішень, які враховують специфіку житлових умов і спосіб життя мешканців конкретних регіонів. Наприклад, в Індії кухні організовані з урахуванням традиційних способів приготування їжі, а в США та Європі меблі більші й пристосовані до сімейного способу життя. У Японії, де

квартири відносно невеликі, пропонуються компактні трансформовані меблі, що економлять простір.

ІКЕА вперше вийшла на японський ринок у 1974 році, проте зазнала невдачі через ігнорування соціокультурних факторів: меблі були завеликі для маленьких квартир, концепція «зроби сам» не відповідала очікуванням споживачів, а стиль скандинавського мінімалізму видавався надто холодним. У 2006 році компанія повернулася, врахувавши попередні помилки: розробила компактні й багатофункціональні меблі, спростила інструкції, запровадила доставку та збірку, адаптувала маркетинг під ідею ефективного використання невеликих просторів і відкривала магазини біля станцій метро. Завдяки такій гнучкій бізнес-стратегії ІКЕА змогла завоювати японський ринок і стала асоціюватися зі стильним та доступним рішенням для сучасних міських жителів.

ІКЕА не змогла закріпитися на кількох ринках через поєднання соціокультурних, економічних та політичних факторів. У Південній Кореї концепція «зроби сам» та високі ціни не відповідали очікуванням споживачів, а конкуренція з місцевими брендами була сильною. В Греції та Венесуелі економічна нестабільність і кризи знизили купівельну спроможність, а в росії геополітична ситуація змусила компанію повністю піти з ринку.

Соціокультурна чутливість компанії проявляється також у комунікаціях зі споживачами. У рекламних кампаніях не використовуються образи або вислови, які можуть бути неприйнятними, та підкреслюються етичні та соціальні аспекти діяльності, такі як екологічність, інклюзивність і сімейні цінності. Крім того, компанія створює тематичні колекції та комунікації під час локальних свят і традицій. Наприклад, під час Китайського Нового року оформлення товарів і магазинів використовує червоні та золоті кольори, у мусульманських країнах під час Рамадану адаптується ресторанне меню та реклама, а в Європі на Різдво пропонуються продукти та оформлення, що підкреслюють сімейний затишок і традиційні прикраси.

Важливим аспектом є також локалізація каналів комунікацій. Компанія використовує популярні соціальні мережі та контент рідною мовою, з урахуванням культурного контексту, що дозволяє встановлювати ефективний контакт зі споживачами. Особлива увага приділяється ресторанам, де меню враховує національні смаки та релігійні обмеження, пропонуються локальні десерти, а також вегетаріанські та халяльні страви.

Кейси ІКЕА цінні не лише з маркетингового погляду, а і як наочний приклад того, як соціокультурні фактори формують ефективну глобальну бізнес-стратегію. Досвід компанії показує, що успіх на міжнародних ринках залежить не тільки від привабливості продуктів чи цінової політики, а й від глибокого розуміння культурних особливостей, традицій, стилю життя та очікувань споживачів у різних країнах. Адаптація меблів, сервісів, комунікацій та навіть логістичних рішень під локальні умови дозволяє ІКЕА будувати довіру клієнтів, підвищувати лояльність і забезпечувати стійке зростання бізнесу, демонструючи, що соціокультурні чинники є ключовим елементом стратегічного планування у глобальному масштабі.

Соціокультурні фактори формують основу ефективної глобальної бізнес-стратегії, оскільки визначають адаптацію продуктів, маркетингових повідомлень та управлінських практик до локальних умов. Успішні компанії поєднують глобальну цілісність бренду з гнучкістю, враховуючи культурні відмінності споживачів і партнерів. Таким чином, увага до

соціокультурних аспектів забезпечує конкурентні переваги та стійкий розвиток бізнесу на міжнародних ринках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Семенчук, Т. Б., Боняр, С. М., Коба, В. Г., Власова, В. П., Осипова, Є. Л., та ін. (2023). Менеджмент креативних індустрій: навчальний посібник. Київ: ДУІТ.
2. Коба, В. Г., Тарновська, І. В., & Власова, В. П. (2023). Соціокультурна діяльність в Україні: урахування досвіду країн ЄС. Актуальні питання гуманітарних наук, 60(2), 33–40. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-2-5>
3. Довгаль, О. А., & Панкова, Ю. М. (2021). Соціокультурні фактори розвитку сучасних форм міжнародного бізнесу [Монографія]. Харків: О. А. Мірошніченко.
4. ІКЕА. (n.d.). ІКЕА Wien. <https://www.ikea.com/at/de/stores/wien/>